

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczak (sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Patrycja Kotlarska

w sprawie **D. M.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 9 sierpnia 2023 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na niekorzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią

z dnia 7 października 2022 r., sygn. akt II KK 232/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią.**

AG

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 7 października 2022 r. o sygn. akt II K 232/22 Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią, po rozpoznaniu sprawy D. M., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie II K 148/21, za czyn z art. 207 § 1 k.k. i in. popełniony w okresie od 1 marca 2020 r. do 10 lutego 2021 r. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 4 lat próby, przy czym postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2022 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary;
2. Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie II K 70/22, za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 lutego 2022 r. (w treści wyroku wadliwie wskazano rok 2021) na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 11 lipca 2022 r. w sprawie II K 44/22, za czyny z art. 244 k.k. i in. popełnione w dniu 31 grudnia 2021 r. na karę łączną roku pozbawienia wolności;
 1. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k., połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego D. M. w wyrokach opisanych wyżej w pkt I. i II. i wymierzył mu karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności;
 1. na mocy art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu D. M. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K 70/22 od dnia 10 lutego 2022 r. godz. 16.00 do dnia 11 lutego 2022 r. godzina 09:44;
 2. w pozostałym zakresie rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach pozostawił do odrębnego wykonania;
 3. na mocy art. 572 k.p.k. w pozostałej części postępowanie umorzył;
 4. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się w dniu 15 października 2022 r. Jego pisemne uzasadnienie nie zostało sporządzone.

Kasację od tego wyroku złożył Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść skazanego i zarzucił:

1. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. i w zw. z art. 574 k.p.k., polegające na pominięciu przez Sąd wynikającej z materiału dowodowego i mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia okoliczności w postaci rzeczywistej daty popełnienia czynu zabronionego, zaistniałego w dniu 10 lutego 2022 r., a będącego przedmiotem rozpoznania

w sprawie o sygn. akt II K 70/22, którego popełnienie zostało przypisane D.M. wyrokiem Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 26 kwietnia 2022 r. i nieprawidłowym przyjęciu jego popełnienia w dniu 10 lutego 2021 r., na którą to datę wskazano opisując wymienione orzeczenie w części wstępnej wyroku łącznego, a w konsekwencji wadliwym określeniu, że przestępstwo to pozostaje w zbiegu z czynem z art. 207 § 1 k.k. i in., popełnionym w okresie od 1 marca 2020 r. do 10 lutego 2021 r., objętym wyrokiem Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 148/21, w następstwie czego doszło do wadliwego, z rażącym naruszeniem art. 85 § 1 k.k., zastosowania tego przepisu i połączenia kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec skazanego D. M. w wyrokach Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią: z dnia 23 czerwca 2021 r. (II K 148/21) oraz z dnia 26 kwietnia 2022 r. (II K 70/22) i wymierzenia mu kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności - w sytuacji, gdy objęte nimi przestępstwa nie zostały popełnione w warunkach art. 85 § 1 k.k., tj. zanim zapadł pierwszy wyrok co do któregośkolwiek z tych przestępstw, zaś warunek ten został spełniony w relacji czynów objętych orzeczeniami Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią: z dnia 26 kwietnia 2022 r. (II K 70/22) oraz z dnia 11 lipca 2022 r. (II K 44/22), co obligowało Sąd *meriti* do połączenia wymierzonych tymi wyrokami kar tego samego rodzaju;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 86 § 1 k.k., polegające na wymierzeniu skazanemu D. M. w pkt 1 części dyspozytywnej zaskarżonego rozstrzygnięcia - w wyniku opisanego wyżej połączenia kar pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią: z dnia 23 czerwca 2021 r. (II K 148/21) oraz z dnia 26 kwietnia 2022 r. (II K 70/22) - kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności, obejmującej m.in. wymierzoną oskarżonemu wyrokiem Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 148/21 karę roku pozbawienia wolności, a tym samym wymierzenie jej poniżej dolnego progu, określonego we wskazanym przepisie prawa materialnego („powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa”).

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, umożliwiającym jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że w sprawie doszło do rażącej obrazy przepisów prawa opisanych w zarzutach kasacji.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego w pkt I kasacji wskazać należy, że Sąd *meriti* w części wstępnej wyroku łącznego, w pkt II. błędnie wskazał datę popełnienia czynu będącego przedmiotem postępowania w sprawie o sygn. akt II K 70/22, określając ją na dzień 10 lutego 2021 r., podczas gdy z wyroku w tej sprawie wynika, że dotyczył on czynu popełnionego w dniu 10 lutego 2022 r. (k. 14).

Sąd Najwyższy w judykacie z dnia 5 grudnia 2018 r., sygn. akt V KK 261/18, jednoznacznie stwierdził, że „w części wstępnej wyroku łącznego (tzw. komparycja) powinny być opisane w prawidłowy sposób wszystkie skazania, które stanowiły przedmiot rozstrzygnięcia (art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.). Powinno zatem wymienić się w tej części wyroku: daty wydania wyroków objętych postępowaniem o wydanie wyroku łącznego, sygnatury tych postępowań, daty przypisanych przestępstw, podstawy prawne skazania i wymierzone za nie kary jednostkowe, a także kary łączne, gdy zostały orzeczone. To właśnie ta część wyroku łącznego określa przedmiot rozstrzygania w trybie wyroku łącznego. Oznacza to, że co do tych skazań wymienionych w komparycji orzeczenia sąd *meriti* winien wydać rozstrzygnięcie w części dyspozytywnej wyroku (tzw. sentencja wyroku). Brak w komparycji wyroku łącznego określonego skazania oznacza, że nie było ono przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku” (OSNK 2019/1/3 oraz por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2021 r., III KK 76/21).

Dyspozycja art. 85 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r., nakazuje połączenie kar tego samego rodzaju, wymierzonych za przestępstwa popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw. W realiach niniejszej sprawy, warunki te

zostały spełnione, jednakże w innej konfiguracji niż zostało to określone w sentencji przedmiotowego orzeczenia łącznego. Ponieważ zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnych przestępstw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2020 r., III KK 567/19), cechę tę należy przydać orzeczeniu Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 148/21. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, iż żaden z występków będących przedmiotem pozostałych postępowań karnych nie został popełniony przed wydaniem tego wyroku. W związku z tym, zaktualizowaniu ulega obowiązek rozważenia zaistnienia zbiegu realnego w zakresie czynów objętych późniejszymi orzeczeniami. Mając na uwadze, iż wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K 70/22, Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią skazał D. M., za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 lutego 2022 r., zaś w sprawie o sygn. akt II K 44/22 ten sam Sąd, orzeczeniem z dnia 11 lipca 2022 r., rozstrzygnął o sprawstwie trzech występków popełnionych w dniu 31 grudnia 2021 r., niewątpliwie czyny te pozostawały w warunkach zbiegu realnego, jako popełnione przed wydaniem kolejnego „pierwszego” wyroku, tj. z dnia 26 kwietnia 2022 r. - w sprawie o sygn. akt II K 70/22. Jednocześnie, w obu wskazanych rozstrzygnięciach wymierzone zostały kary tego samego rodzaju, tj. kary pozbawienia wolności. W konsekwencji warunki orzeczenia kary łącznej zaistniały wobec kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec skazanego D. M. w wyrokach opisanych w pkt. II. i III.

Wbrew temu, Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią połączył kary orzeczone w dwóch pierwszych chronologicznie wyrokach. Ponieważ jednak czyn przypisany D. M. w sprawie o sygn. akt II K 70/22 został popełniony w dniu 10 lutego 2022 r., a więc po zapadnięciu orzeczenia z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 148/21, rozstrzygnięcie to w sposób rażący naruszyło treść art. 85 § 1 k.k.

Jako niewątpliwie zasadny jawi się także drugi ze wskazanych w kasacji zarzutów odnoszący się do naruszenia art. 86 § 1 k.k. Zgodnie z treścią tego przepisu, sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Z tego też względu, wobec połączenia przez Sąd *meriti* kary roku

pozbawienia wolności (orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 148/21) oraz kary 3 miesięcy pozbawienia wolności (orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 70/22) wymiar kary łącznej winien oscylować w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy (z uwzględnieniem dalszych zastrzeżeń zawartych w art. 86 k.k.). Wbrew temu obowiązкови, Sąd Rejonowy orzekł karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności, a więc poniżej najsurowszej z kar jednostkowych.

Tak więc, wobec stwierdzenia zasadności kasacji co do naruszenia przez Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią również przepisu art. 86 § 1 k.k., należało i z tego powodu orzec o uchyleniu zaskarżonego wyroku z przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wskazane w kasacji naruszenia miały charakter rażący oraz istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia. Pierwsze z nich skutkowało prawomocnym połączeniem kar wymierzonych za przestępstwa niepozostające ze sobą w zbiegu w rozumieniu art. 85 § 1 k.k., a w konsekwencji zaniechaniu objęcia węzłem kary łącznej kar orzeczonych za występki pozostające w takim zbiegu. Także drugie uchybienie, polegające na wymierzeniu łącznej kary pozbawienia wolności poniżej jej dolnej granicy w sposób oczywisty wywiera istotny wpływ na treść prawomocnego orzeczenia, choć przyznać należy iż, w realiach niniejszej sprawy, ma ono charakter wtórny, bowiem dotyczy elementu rozstrzygnięcia będącego wynikiem wadliwego zastosowania normy art. 85 § 1 k.k. W konsekwencji obu uchybień, skazany ponosi dolegliwość inną niż została przewidziana w ustawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2020 r., II KK 206/20).

W ponownym postępowaniu Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią winien mieć na względzie poczynione wyżej uwagi i orzec w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec D. M. w sposób wolny od wad prawnych.

AG

[ał]